

22. Przemiana izotermiczna

1. Wprowadzenie

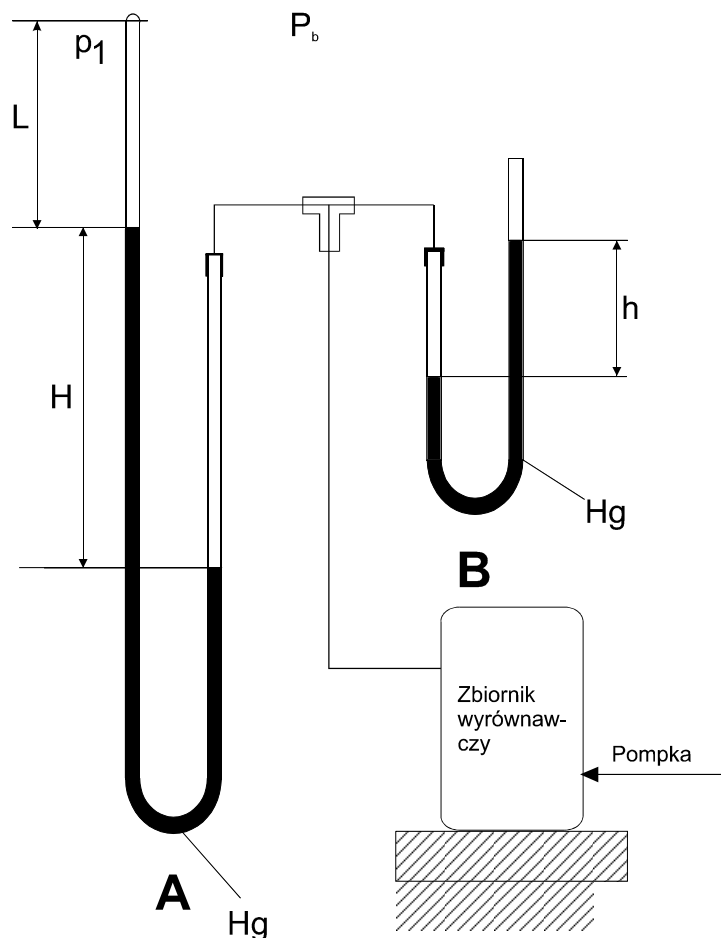
Celem ćwiczenia jest doświadczalne sprawdzenie prawa Boyle'a – Mariotte'a tzn. zależności :

$$pV = \text{const}$$

2. Opis doświadczenia

W doświadczeniu izotermicznie zmieniamy objętość gazu (kilka wybranych wartości mierząc przy tym odpowiadające im wartości ciśnienia.

Układ do realizacji ćwiczenia przedstawiono na rys. 1.

rys.1. Schemat układu

Badany gaz znajduje się w lewym ramieniu u-rurki „A”. Ciśnienie początkowe gazu jest niższe od ciśnienia otoczenia p_b . Zmianę objętości gazu w u – rurce „A” realizujemy poprzez pompowanie powietrza do prawego ramienia u – rurki „A”. Wartość ciśnienia w prawym ramieniu mierzymy u – rurką „B”.

3. Opracowanie wyników

Wyniki źródłowe zanotować w tabeli 1.

L [m]	L ₁	L ₂	L ₃	L ₄	L ₅	L ₆	L ₇	L ₈	L ₉	L ₁₀
	H [m]	H ₁	H ₂	H ₃	H ₄	H ₅	H ₆	H ₇	H ₈	H ₉
h [m]	h ₁	h ₂	h ₃	h ₄	h ₅	h ₆	h ₇	h ₈	h ₉	h ₁₀
p [MPa]	p ₁	p ₂	p ₃	p ₄	p ₅	p ₆	p ₇	p ₈	p ₉	p ₁₀
p_b = T_{ot} =										

Na podstawie wyników źródłowych obliczyć ciśnienie gazu badanego.

Wyniki przedstawić w układzie <X,Y> gdzie:

$$X = \frac{L_1}{L_i}; \quad Y = \frac{p_i}{p_1}; \quad Y = X$$

Jeżeli spełnione jest prawo Boyle'a – Mariotte'a to punkty na wykresie powinny grupować się wokół prostej przechodzącej przez początek układu współrzędnych.

4. Pytania

1. Przedstawić izotermy dla gazu doskonałego w układzie p-V i napisać jej równania.
2. Podaj równanie Clapeyrona. Dla jakich gazów jest ono spełnione.
3. Napisać równanie izotermy dla gazu van der Waalsa.
4. Napisać równanie równowagi ciśnienia czynników w urządzeniu pomiarowym (rys.1.).
5. Jak działa u – rurka.